

קו לחינוך

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו לחינוך באנטרנט
www.kav-lahinuch.co.il

פקסעיתון לנושאי חינוך

מ"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי ■ עריכה: מיכל חביב ■ המערכת: זהבית 4 יבנה ■ טל. 03-6354484-050 פקס. 050-6812066
ג'ליון 405 ■ כה' אדר תשס"ז-ג' ניסן תשס"ז ■ 22.3.2007-15.3.2007 ■ 6 עמודים ■ משוגר למנויים בלבד

רשת אורט מגבשת רפורמה בחינוך

הרפורמה של אורט תופעל ב-4 רשויות מקומיות חלשות מהגן ועד י"ב

הגורמים; האקדמיה, הקהילה, התעשייה וצה"ל; "ב-2007 אין יותר אפשרות שבי"ס יתקיים כלוין שאין לו בסיס".
פג הוסיף, כי רשת אורט קלטה השנה בתי"ס מהמגזרים הדרוזי, הבדואי והמוסלמי. בפזורה הבדואית נקלטו שני בתי"ס במועצה המקומית אבו בסמה. לדבריו, בתי"ס ממוקמים בלב המדבר, ללא כביש סלול אליהם ואחד מהם אף לא מחובר למערכת החשמל. לדבריו, בתי"ס אלה הופכים כעת ממוסדות שבהם שלטה אלימות התלמידים למקור גאווה לאוכלוסיה הבדואית. פג הוסיף, שמדי שבוע מונחת על שולחנו בקשה של בי"ס נוסף מהמגזר הבדואי להצטרף אל הרשת, אולם לצערו אין לאורט כיום את המשאבים הנחוצים לקלוט יותר מבי"ס אחד מדי שנה-שנתיים. זאת ועוד, לאורט גם מחויבות לקלוט בתי"ס של המגזר היהודי, למשל בקריית גת. לפני כחודש נקלט אורט בית גאן, לאחר משא ומתן עם הרשות המקומית, שנמשך חודשים ארוכים. לדברי פג, העיכוב נבע מכך שלאורט נודע, כי למורים בביה"ס לא הופרשו במשך 4 שנים כספים לקרנות השתלמות ולפנסיה. אורט לא הסכימה לקלוט את ביה"ס עד שהנושא יתוקן. לטענת פג, הוא פנה למשה"ח לסייע בנושא ונענה בשלילה. לדבריו, כך קורה עם פניותיו למשה"ח בדרך כלל - חלקן נענה בשלילה ועל היתר הוא כלל אינו מקבל תשובה.

בדברי מנכ"ל אורט בכנס נשמעה ביקורת חמורה על התנהלות משה"ח. לדבריו, למערכת החינוך כיום אין כיוון ואין דרך. לדוגמה סיפר פג על שני בתי"ס שקלטה השנה הרשת, שבהם התגלו ליקויי בטיחות חמורים. לדבריו משה"ח הודיע שלא יעביר את משכורות המורים לבתי"ס עד שיתוקנו הליקויים, מה שמוטל על הרשות המקומית, אך זו אינה מבצעת. "מישהו שם מקבל החלטות בהיגוף יד, שפוגעות בקהילה שלמה. אנחנו לא נישא בעול ואני מודיע שמתחילת אפריל נפסיק לנהל את שני בתי"ס ונשאיר למשה"ח להתמודד עם הבעיה".
מנכ"ל רשת אורט הוסיף, כי מקורות המימון למערכת החינוך הולכים ומידלדלים. לדבריו, המינהל למדע וטכנולוגיה של אורט, בשיתוף עם האקדמיה, הוא היחיד כיום המפתח תוכניות לימודים בטכנולוגיה.
כמו כן, ללא תרומה נדיבה של קרן פולק, לא הייתה הרשת יכולה השנה להמשיך בפרויקט פנימיות היום, שבמסגרתן לומדים תלמידים מאוכלוסיות סוציו-אקונומיות חלשות עד לשעה שש בערב, ומקבלים ארוחה חמה. בפרויקט משתתפים השנה 945 תלמידים. לדברי מנכ"ל אורט, זו הדרך היחידה לתת לתלמידים אלה תקווה ולהוציא אותם ממעגל העוני. לדבריו, בתי"ס של אורט חייבים להמשיך לטפח את ההון האנושי והטכנולוגי, לטפח ערכים ולהתבסס על שיתוף פעולה עם ארבעת

רשת אורט מגבשת בימים אלה רפורמה בחינוך שתופעל ב-4 רשויות מקומיות. על כך הודיע מנכ"ל אורט, צבי פג, בכנס השנתי ע"ש מושינסקי למנהלי בתי"ס והמכללות של הרשת, שהתקיים השבוע בתל אביב. לדברי פג, בעקבות גניזת דו"ח דברת, שאורט תמכה במרבית המלצותיו, הרשת שוב אינה יכולה להמשיך ולחטוא בעשייה החינוכית לילדי ישראל ועליה לנקוט יוזמה. לדבריו התלבטה הנהלת הרשת האם יש להסתפק בבינוניות שמערכת החינוך משדרת כיום, או לנסות להתוות דרך אחרת. פג סיפר, כי צוות גדול, שבו מנהלי בתי"ס, אנשי מינהל המחקר והפיתוח של אורט ונציגים מהאקדמיה, מפתח תוכנית חינוכית כוללת, שתותאם לכל יישוב שישתתף בה. התוכנית תופעל על ידי אורט בכל מערכת החינוך של היישוב מהגן ועד י"ב. לדבריו, כדי למשוך מורים טובים, במיוחד מתחום המדעים והטכנולוגיה, ליישובים שישתתפו בתוכנית, ייתכן ויהיה צורך לשלם שכר גבוה מזה המשולם למורים אחרים. "נבנה תוכנית ונבחר 4 רשויות ויחד נבצע את התוכנית. אם לא נוציא עיר שלמה מתרבות של עוני וחוסר תעסוקה לא מילאנו את יעודנו", הוסיף מנכ"ל אורט. להערכתו, יישום התוכנית יעלה כ-4 מיליון דולר בכל אחת מהרשויות בשלוש שנים. פג ציין, שהמימון לתוכנית יהיה ככל הנראה של בעל ממון אמריקני, שעימו נפגשו בחודש האחרון.

קרן הפועלת במערכת החינוך מציגה את הישגיה

מנכ"ל קרן YRF עונה לטענות הנשמעות כנגד קרנות ועמותות הפועלות במערכת החינוך

השקעה דומה של משה"ח או הרשות המקומית) אך לאחר מספר שנים חלק מהן מפחיתות משמעותית את ההשקעה שלהן, אולם ממשיכות לנהל את הפרויקט ומתקצבות במיליונים על ידי משה"ח. בתשובה לטענה זו מציינת טולדנו, כי המציג הוא מודל עסקי שהקרנות משתמשות בו למינוף ההשקעה שלהן. (המשך בעמ' 2)

מפעילה במערכת החינוך מגוון פרויקטים של תגבור, העצמה ומצוינות לתלמידים מאוכלוסיות סוציו-אקונומיות חלשות. בשנת תשס"ו השתתפו בפרויקטים של הקרן למעלה מ-11 אלף תלמידים. אחת הטענות היא, שהקרנות והעמותות מתחילות את פעילותן במערכת החינוך בשיטת המציג (הקרנות משקיעות בפרויקט כנגד

לאחרונה הושמעה בכלי התקשורת ובקרב אישי ציבור וחינוך ביקורת על השתלטותן לכאורה של קרנות ועמותות על מערכת החינוך ועל חוסר הפיקוח עליהן. בראיון לקו לחינוך משיבה מנכ"ל קרן YRF (Youth Renewal Fund), גלית טולדנו, לטענות הקרן אף העבירה לעיתון את הד"ח המסכם את פעילות הפרויקטים שלה במערכת החינוך בשנת תשס"ו. קרן YRF

קרן הפועלת במערכת החינוך מציגה את הישגיה

(המשך מעמ' ראשון)

הקרן מציבה לעצמה יעדים מאוד אגרסיביים לשיפור בהישגי התלמידים, כך ששיפור מכובד לכאורה של 10% בציון מסומן ככישלון. בכל פרויקט שבו לא הושגו היעדים, בוחן הדו"ח את הסיבות לכך ומציע פתרונות לשיפור בעתיד. קרן YRF הוקמה בארה"ב בשנת '89 על ידי בעלי הון יהודים וישראלים צעירים, שביקשו לתת לתלמידים מאוכלוסיות חלשות בישראל, בעיקר בפריפריה, הזדמנות שווה להצלחה בלימודים. הסניף הישראלי של הקרן הוקם ב-'97. הצטרפות של בי"ס לפרויקט של הקרן כרוכה בהסכמת הרשות המקומית לשותפות במעורבות בפרויקט ובמימון הפעילות. כמו כן נדרשת השתייכות של היישוב או השכונה לאשכול סוציו-אקונומי נמוך (לכל היותר אשכול 7-6). הקרן פועלת רק ביישובים דוברי עברית, גם בכאלה שבהם האוכלוסייה מעורבת (למשל בלוד).

לאורך השנה ועוד. כך, לדוגמה, ב-15 פרויקטים לתגבור לימודי בשעות אחר הצהריים, שקיימה הקרן אשתקד ב-9 רשויות מקומיות, השתתפו 2,062 תלמידים. ציון שביעות הרצון הממוצע שהעניקו התלמידים לפרויקטים היה 3.356 בסולם עד לציון 4. הקרן הציבה גם יעד של עלייה ב-15% במספר התלמידים המשתתפים בפרויקט, אך היעד לא הושג במלואו (הייתה עלייה של 13.5% בלבד). יעד נוסף שהציבה הקרן היה לנוכחות בפעילויות של 85% מכלל התלמידים. הדו"ח מצייין, כי ב-10 פרויקטים הושג יעד של נוכחות 90% מהתלמידים, אולם בעוד 5 פרויקטים עמדה הנוכחות על 74% בלבד. לגבי הישגי התלמידים; באנגלית, מתמטיקה ועברית הוצב יעד של עלייה של 20% ברמת ההישגים בין הבחינה הראשונה לשנייה. בפועל הייתה עלייה של 35% בממוצע. לדברי טולדנו,

הכסף שמשקיעים השותפים, משה"ח או הרשות המקומית, הוא לדברי טולדנו סמל לאחריות ולמחויבות לפרויקט. מנכ"ל YRF מוסיפה, כי מסיבה זו הקרן גובה תשלום סמלי גם מהתלמידים המשתתפים בפרויקט, הנע בין 50 ש"ח ל-500 ש"ח לשנה, בהתאם למצבה הסוציו-אקונומי של המשפחה. לגבי הטענה שהקרנות מפסיקות לאחר מספר שנים את מרבית תקצוב הפרויקטים והעול של מימנם מוטל על משה"ח, אומרת טולדנו, כי משה"ח הוא גוף מספיק חזק כדי לבחון כל פרויקט לגופו ולהפסיק את זה שאינו משתלם. "העמותה שלנו מתנהלת על רווח והפסד. כל פרויקט עובר בדיקות בכל שלב והרווח נמדד בהצלחת התלמידים. גם המדינה צריכה להתנהל כך - לבדוק מי פועל והיכן ואת הישגיו".

טענה נוספת היא לגבי חוסר יציבות בהפעלת פרויקטים שנפסקים לאחר תקופה קצרה ומשאירים את התלמידים ללא מענה. טולדנו מסכימה שנושאים כמו צמצום פערים במערכת החינוך היו צריכים להיות באחריות המדינה, ולעמוד בראש סדר היום הציבורי. אך מאחר והמדינה לא מטפלת בכך, לקרנות יש תפקיד משמעותי במתן הזדמנויות שוות לתלמידים מעוטי יכולת. משך הפרויקטים תלוי גם בשיתוף הפעולה של הקרן עם הרשות המקומית וביה"ס. לטענתה, הפרויקטים של YRF נמשכים לפחות 3 שנים ובמקרים רבים יותר מכך, אפילו עשר שנים.

טענה נוספת היא לגבי ההתנהלות הלא שקופה של הקרנות. מנכ"ל YRF מסכימה לטענה, אך לדעתה בעיה זו מאפיינת את החברה הישראלית כולה. לדבריה, בארה"ב דבר כזה אינו יכול לקרות. טולדנו מציינת כי YRF, שהוקמה בארה"ב, מקפידה על שקיפות, עורכת מדי שנה שלושה דו"חות מפורטים על כל פרויקט שלה ומעבירה אותם לכל רשות מקומית שבה הוא מתנהל. לדבריה, השקיפות היא גם תוצר של דרישת מקבלי השירות ואם אינה מגיעה מיוזמת הקרן על הלקוחות שלה, כמו גם התקשורת, לדרוש זאת.

דו"ח הפעילות של YRF לשנת תשס"ו כולל פירוט של הפרויקטים של הקרן ואם עמדו ביעדים שהוצבו להם. הפרויקטים של הקרן מלווים בתהליך הערכה ומדידה באמצעות שלושה מבחנים, העוקבים אחר התקדמות התלמידים בכל מקצוע, ומתקיימים בתחילת שנת הלימודים, לאחר מספר חודשים ובסוף השנה. כמו כן, עוקבת הקרן אחר שיעור ההתמדה של התלמידים בפרויקט והנוכחות שלהם בפעילויות, מעבירה לתלמידים שאלוני משוב לבדיקת שביעות הרצון שלהם, עוקבת אחר שיפור ציוני התלמידים

המכללה האקדמית לחינוך
גורדון
חיפה

מתכבדת להזמין אתכם לנושא:
מות, למידה ולקות למידה:
מה בין בנים לבנות

יום ראשון, ו' ניסן תשס"ז, 25.3.2007, באודיטוריום המכללה,
רח' טשרניחובסקי 73, חיפה 35705

תוכנית הכנס:

התכנסות וכיבוד קל	09:15-08:45
ברכות: ד"ר צפורה אשורת - ראש המכללה האקדמית לחינוך גורדון. יו"ר הכנס: ד"ר ברכה קיטה - ראש המסלול לחינוך מיוחד במכללת גורדון.	09:30-09:15
ד"ר ענת ברנע - ניוורטסיכולוגית, מרצה במכללת גורדון מנהלת מכון כיוקשב. על ההבדלים בין המינים במוח והשפעתם על הקוגניציה.	10:15-09:30
פרופ' צבי בורוכוביץ - מנהל מכון שמעון וינטר לגנטיקה של האדם, המרכז הרפואי בני ציון, הטכניון - הפקולטה לרפואה ע"ש רפפורט, חיפה. ההבדל הגנטי בין המינים: האם הגודל קובע?	11:00-10:15
הפסקה	11:30-11:00
ד"ר שירי פרלמן-אבניאון - פסיכולוגית חינוכית, מרצה במכללת גורדון, ראש המוקד לחינוך מיוחד במכללת תל-חי. תרומת התיאוריה של ברוך-כהן למשמעות ההבדלים בין המינים בהקשר של לקויות למידה.	12:15-11:30
ד"ר מיכל בן-דוד - יועצת חינוכית, מנהלת בי"ס תמיר. גב' טלי הדרי-הראל - מאבחנת דיסקטית, מנהלת בי"ס אורים. התמודדות וטיפול בבנים/בנות בעלי לקות למידה והפרעות התנהגות בבתי ספר לחינוך מיוחד.	13:00-12:15

ההרשמה בסך 25₪, באתר המכללה: www.gordon.ac.il/kenes באמצעות כרטיס אשראי,
או באמצעות משלוח המחאה לפקודת "מכללת גורדון לחינוך", עבור כנס מוח.
לנרשמים ביום הכנס, דמי הרשמה בסך 35₪ במזומן או בהמחאה. לא ניתן יהיה לשלם בכרטיס אשראי.
לביירוים ניתן לפנות לטלפון **04-8590104**

נשמח לראותכם בין אורחינו. מספר המקומות מוגבל חניה בחנין מצפור סטלה מאריס

בכנס נעל"ה; ההקלות בבגרות פוגעות ברמת העברית של התלמידים העולים

שנשארו בארץ בלי הוריהם נדחפו להתערות יותר בחברה.

בנושא הפנייה למקורות התמיכה של התלמידים העולים במסגרת נעל"ה, מצא המחקר גיוון; 36% העדיפו לפנות לקרובי משפחה בארץ, 29% לחבריהם לקבוצה, 26% להורים בחו"ל ורק 9% לצוות הפנימייה. לשם השוואה; תלמידים שעלו במסגרת משפחתית רגילה ולא בנעל"ה מעדיפים ברובם לפנות לתמיכה להוריהם.

המחקר גם מצא, כי בהשוואה לתלמידים שעלו עם משפחותיהם, הסתגלו בוגרי נעל"ה טוב יותר לחיים בארץ. לדעת החוקרת, ממצא זה ניתן ליחס להצלחת הפרויקט, אך גם לעובדה שהתלמידים המועמדים לפרויקט עוברים מבדקים, שמהם מנופים בני נוער הסובלים מבעיות פסיכולוגיות.

הרוב נשאר בארץ

פרויקט נעל"ה פועל כ-14 שנים, ברובן במסגרת "האגודה לקידום החינוך" של משה"ח. עד כה עלו במסגרת נעל"ה כעשרת אלפים בני נוער, שכ-90% מהם מתגוררים כיום בישראל. מסגרת הפרויקט היא בדרך כלל תלת שנתית, מ-1 ועד י"ב, והתלמידים לומדים לקראת השגת תעודת בגרות ישראלית. כל בן נוער המועמד לפרויקט משתתף בתהליך מיון הכולל מבחנים כתובים, וראיונות עם פסיכולוגים הבודקים את רמת הבשלות הנפשית שלו להתנתק מההורים ולחיות חיי פנימייה בארץ. כמו כן, נבחנת היכולת של התלמיד להיבחן לבגרות בתוך שלוש-ארבע שנים מעלייתו.

מחד אי אפשר למונע מתלמידים עולים ליהנות מההקלות שמאפשרות להן להשיג ציונים גבוהים בבגרות וסיכוי טוב להתקבל לאוניברסיטה. מאידך יש עולים שהם תלמידים טובים שקלטו את העברית היטב, ורצוי שייבחנו בשאלון הרגיל ויזכו בבנוס של 10-15 נקודות (על פי המקצוע). גלאון חושש, שגם עולים שהם תלמידים טובים יעדיפו לעשות לעצמם "חיים קלים" ולהיבחן בשאלון המתורגם.

משה"ח לא מתחייב

בעיה נוספת; מנהלי בתי"ס מתבקשים לדווח לאגף הבחינות כבר בימים אלה כמה שאלונים מתורגמים יידרשו לתלמידיהם, כדי שהמשרד יוכל להיערך בהתאם. אך משה"ח אינו מתחייב להעניק לאותם תלמידים שאלון מתורגם. בחזר מצוין, כי שאלון יתורגם לאחת מהשפות בהתאם למספר סף מינימאלי של תלמידים שיירשמו, שאותו יקבע אגף הבחינות, ובתנאי שיימצאו מעריכים מוסמכים במקצועות אלה באותן שפות. לטענת גלאון, משה"ח עדיין לא עונה לשאלה "מה המספר הקריטי של התלמידים שיאפשר תרגום כל שאלון, האם חמישים תלמידים, מאה או פחות?". כתוצאה מכך עלולה להיווצר ציפייה בקרב תלמיד עולה לקבל שאלון מתורגם, ורק סמוך למועד הבחינה תיגרום לו אכזבה כאשר יתברר שייבחן בשאלון רגיל בעברית.

יתרון לבוגרי נעל"ה

ד"ר עדינה אסולין ממכללת אשקלון, הציגה בכנס תוצאות מחקר שערכה בקרב בוגרי נעל"ה מספר שנים לאחר שסיימו את לימודיהם. במחקר השתתפו 212 בוגרי מחזור ה' (מחזור 1995) בגילאי 22-24, שעלו מחבר העמים. המשתתפים חולקו לשתי קבוצות: תלמידים שהוריהם נשארו בחו"ל, שהם כ-33% מהמדגם, ותלמידים שהוריהם עלו בעקבותיהם לארץ, כ-66% מהמדגם.

הנבדקים ענו על מספר שאלונים; שאלון רקע, שאלון על האקלים המשפחתי בעת ההצטרפות לפרויקט, שאלון על התמיכה החברתית בעת הפרויקט, שאלון על עצמאות פסיכולוגית ועוד. המחקר מצא, בין היתר, כי לא נמצאו הבדלים בין הבוגרים משתי הקבוצות בהסתגלות הפסיכולוגית לחיים בארץ. לגבי ההגדרה העצמית מצא המחקר, כי העולים שהוריהם עלו בעקבותיהם מגדירים עצמם יותר כעולים חדשים או כ"רוסים". לעומת זאת הבוגרים שהוריהם לא עלו, מגדירים עצמם יותר כ"ישראלים". הסיבה לכך לדעתה היא, שיש התכנסות בתוך המשפחה, בעיקר כשמדובר ביוצאי חבר העמים. לעומת זאת הבוגרים

בכנס החצי שנתי למנהלים ורכזים של פרויקט נעל"ה (נוער עולה לפני ההורים), סקר חבר מינהלת נעל"ה, צבי גלאון, את ההקלות החדשות בבחינות הבגרות לתלמידים עולים. ההקלות יונהגו החל ממועד הקיץ של הבגרות השנה. על פי הסקירה, ההקלות בבגרות יש יתרונות, אך גם חסרונות לא מבוטלים. כנס נעל"ה התקיים בשבוע שעבר בפנימיית עין כרמים בירושלים.

לראשונה – הגדרה מדויקת

לדברי גלאון, ההקלות לעולים הן תוצר של לובי פוליטי ולחץ חזק של ועדת הקליטה בכנסת, שהופעל על משה"ח בעקבות פרסום הנתונים על שיעור הנשירה הגדול של תלמידים עולים ממערכת החינוך. אחד היתרונות בהקלות, המופיעות בחזר מנכ"ל ס"ז/6, הוא בהגדרה המדויקת, לראשונה, מיהו תלמיד עולה ותיק ומיהו תלמיד עולה חדש. על פי החזר, עולה חדש הוא כל תלמיד שעלה בכיתה י' (או בגיל 15) לארץ. עולה ותיק הוא כל תלמיד שעלה לפני 10 שנים או עד תחילת כיתה י'. משמעות השינוי הוא, שגם תלמיד שעלה לארץ בכיתה ג', עדיין יקבלו הקלות בבגרות כעולה ותיק. אם יחליט עולה ותיק להיבחן בבחינה הרגילה, עדיין יזכה לתוספת של ציון (10 נקודות) במקצועות החובה. על פי הכללים החדשים, עולה חדש יכול להיבחן בשפת אמו בכל המקצועות, מלבד בלשון עברית ובאנגלית.

פיחות בשפה העברית

לדברי גלאון, ההקלות החדשות פוגעות ברמת השליטה של העולים בשפה העברית. לדבריו, כשהבחינות אינן בעברית, זה פותח פתח לכך שגם הלימוד כולו לא יהיה בעברית. לטענתו, אם התלמיד העולה לא ייחשף לשפה העברית בעומק מסוים, הוא לעולם לא ישתלב ממש בתרבות הישראלית. לדוגמה מציין גלאון, כי על פי הכללים החדשים יוכלו תלמידים עולים חדשים להיבחן בבגרות בתנ"ך בשאלון ברוסית, לענות ברוסית ולהשתמש בעת המבחן בתנ"ך המתורגם לשפה זו. כך תתקיים כל הבחינה בתנ"ך בלי שהתלמיד יראה או יכתוב מילה אחת בעברית. גם לתלמיד עולה ותיק מותר להיבחן על פי הכללים החדשים עם תנ"ך מתורגם. לדבריו התנגד הפיקוח על התנ"ך במשה"ח לשינוי זה, מכיוון שכבר בתרגום עצמו לשפות אחרות יש פירוש של הטקסט המקראי. השאלונים יתורגמו לרוסית, אמריקנית, צרפתית, אנגלית, וספרדית. לגבי התלמידים העולים ממוצא אתיופי, מציין גלאון, כי חלקם דוברי אמריקנית, אך אינם יודעי קרוא וכתוב בשפה זו. לדבריו המנהלים והמורים נמצאים בדילמה –

דפי חינוך 2007

מדריך הטלפונים המלא
למערכת החינוך

מחפש אטרקציות לטיול השנתי?
קורסים והשתלמויות למורים?
מערכות מחשוב מתקדמות
לתחום החינוך?

כל זה ועוד במדריך הטלפוני
המקוון שבאתר קו לחינוך.
www.kav-lahinuch.co.il

האולימפיאדה לביולוגיה היא יוזמה של הפיקוח על הוראת הביולוגיה, המתקיימת בשנים האחרונות בשיתוף עם אוניברסיטת בר אילן. משתתפי התחרות עונים על מבחן בכתב, שבו נדרשת מהם הבנה של קטע מחקר ושליטה במיומנויות חקר, ועל מבחן בעל פה שבו מוערכת עבודת חקר עצמאית. בתמונות שהשתתפו בתחרות הצילומים ניתן לצפות באתר המפמ"ר לביולוגיה.

החינוך, טיפוח צוותי הוראה, הפעלת בקרה והערכה, הפעלת תוכניות לצמצום פערים ומניעת נשירה, טיפוח מנהיגות חינוכית ומנהיגות צעירה והפעלת תוכניות רשותיות לקידום לימודי הטכנולוגיה והמדעים. ליישובים הזוכים יוענקו תעודות הוקרה ומענקים כספיים, של 100 אלף ש"ח כל אחד, שיוקדשו לביצוע תוכנית חינוכית. הפרסים יוענקו לראשי הרשויות הזוכות על ידי שרת החינוך, יולי תמיר, בטקס שיתקיים בעוד כחודש בבנייני האומה בירושלים.

משה"ח הכריז על הזכות בפרס החינוך היישובי לשנת תשס"ז – משה"ח הכריז בשבוע שעבר על חמש הרשויות המקומיות הזוכות בפרס החינוך היישובי לשנת תשס"ז. הרשויות הן; מודיעין-מכבים-רעות, דלית אל כרמל, נתניה, נס ציונה וקרית אונו. בשל המצב הביטחוני החליט משה"ח להעניק השנה גם פרס מיוחד לשתי רשויות מקומיות מצטיינות בחינוך בצפון ובדרום, שהומלצו על ידי מנהלי המחוזות – מיתר וסחנין. פרס החינוך היישובי מוענק מזה ארבע שנים לרשויות מקומיות שהשקיעו השקעה ייחודית בחינוך.

את הזכות בפרס קובעת ועדה בראשותו של סמנכ"ל בכיר למינהל ומשאבי אנוש במשה"ח, גד אבקסיס, ובה נציגים מהנהלת משה"ח ונציג ממרכז השלטון המקומי. חברי הוועדה קיימו בחודשים האחרונים סיורים ביישובים שהומלצו לפרס על ידי מנהלי המחוזות, והעניקו להם ניקוד על פי 11 קריטריונים; מידת המעורבות של ראש הרשות במערכת החינוך המקומית, השקעה בתשתיות, הפעלת מסגרות פורמאליות ובלתי פורמאליות ייחודיות, עידוד מעורבות ההורים והקהילה, ביצוע תוכניות עבור אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים, התגייסות מערכת לטיפול בסוגיות נקודתיות בתחום

המורה המצטיינת לאנגלית זכתה בביקור בארה"ב – ג'ודי שנק, מורה לאנגלית מתיכון רוטברג ברמת השרון, זכתה לאחרונה בפרס הארצי למורים לאנגלית. המורה יזמה פרויקט בשם "מתן", שבמסגרתו מתנדבים תלמידים דוברי אנגלית מביה"ס לסייע במקצוע לתלמידי בתי"ס העל יסודיים בעיר הנזקקים לכך. מביה"ס נמסר, כי המפמ"רית על הוראת האנגלית, ד"ר ג'ודי שטיינר, הביעה את הערכתה על מסירותה הרבה של המורה, ועל מאמציה להעניק הזדמנות לתלמידים להתקדם בלימודי השפה בהתאם לקצב וליכולת האישית. הפרס שקיבלה המורה הוא נסיעה לארה"ב, שבמסגרתה תייצג את ישראל בסדרת מפגשים עם מורים בבתי"ס אמריקנים, ותשתתף בכנס בינלאומי בנושאי חינוך בסיאטל.

תלמידת תיכון גבעת ברנר זכתה באולימפיאדה לביולוגיה – נעמה מידן, תלמידת י"ב ממקיף אזורי גבעת ברנר, זכתה במקום הראשון באולימפיאדה ה-10 לביולוגיה שנערכה בסוף החודש שעבר באוניברסיטת בר אילן. נושא האולימפיאדה היה "אקולוגיה הלכה למעשה". השנה התקיימה במסגרת האולימפיאדה גם תחרות צילומים של תלמידי מגמות הביולוגיה בשם "ביולוגיה מעבר לעדשה". לשלב הגמר של התחרות העפילו 30 צילומים, שהוצגו באתר המפמ"ר לביולוגיה לדירוג הגולשים. 3,100 גולשים בחרו בצילום בשם "הסעודה האחרונה" של אנדריי איסקרולסקו, תלמיד אורט רוגוזין במגדל העמק. הצילום מתאר עוף שצולל לדוג בבריכת דגים ונלכד ברשת שמעליה.

מכון מופ"ת
 בית ספר למחקר ופיתוח תכניות
 בהכשרת עובדי חינוך והוראה במכללות

יום עיון לזכרו של פרופ' משה זילברשטיין בנושא:

מחקר עצמי בהכשרת מורים
Exploring the challenges of teacher education through self-study

יתקיים ביום ראשון, כ"ח באדר תשס"ז, 18 במרס 2007 בין השעות 8:45-15:30
 במכון מופ"ת, רח' שושנה פרסיץ 3, קריית החינוך תל אביב

מרצי העיון:

Prof. John J. Loughran, Monash University, Australia
 Developing a pedagogy of teacher education: Understanding teaching about teaching

Prof. Tom Russell, Queen's University, Kingston, Ontario, Canada
 Enacting a pedagogy of teacher education through self-study: Researching teaching and learning about teaching

מרצים נוספים:

פרופ' לאה קוזמינסקי, ראש רשות המחקר, מכון מופ"ת; המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי באר שבע
ד"ר שרה זיו, מנהלת האגף להכשרת עו"ה, משרד החינוך
פרופ' מרים בן-פרץ, מכון מופ"ת; אוניברסיטת חיפה

במהלך השבוע יתקיימו מפגשי למידה נוספים עם שני המרצים מחו"ל.
 פרטים נוספים על אודות יום העיון ומפגשי הלמידה בנושא מחקר עצמי: www.mofet.macam.ac.il/iun/self-study
 ההרשמה בטלפון 03-6901428, 03-6901406 (שלוחה 0) או באתר מכון מופ"ת, מדור ימי עיון: www.mofet.macam.ac.il/iun/harshama

ערב חוויית בביה"ס בנושא

אסטרונומיה – תלמידי המגמה המדעית של תיכון האלון ברמת השרון, השתתפו לאחרונה בערב מדעי חווייתי בנושא חקר החלל ואסטרונומיה. הפעילויות בערב התקיימו במספר תחנות שהונחו על ידי מדריכים ממכללת עמק הירדן. אחת התחנות הייתה פלנטריום באוהל מתנפח, שהוקם בחצר ביה"ס, ובו צפו התלמידים בכוכבים ובמיקומם בחלל. תחנה נוספת עסקה בטילים ושיגורם לחלל. התלמידים התנסו בייצור טיל זעיר, ושיגרו אותו בחצר ביה"ס. בתחנה

נוספת, שעסקה במטאורים, שמעו התלמידים הרצאה על מטאורים מלווה במצגת והדגמות. במסגרת ההרצאה קיימו התלמידים שיח עם המרצה על הסיכוי לכניסת מטאורים לאטמוספירה של כדור הארץ והסכנה הטמונה בכך.

יום תלמיד בנושא זהירות

בדרכים – בביה"ס העל יסודי מעלה הבשור, של המועצה האזורית אשכול שבנגב, התקיים לאחרונה יום תלמיד, שהוקדש ברובו לפעילות בנושא זהירות בדרכים

ונהיגה נכונה. האירוע נפתח בשעת מחנך כיתתית, שבה חולקו לתלמידים חולצות וצבעים. כל כיתה ניסחה סלוגן בנושא הבטיחות בדרכים והתלמידים ציירו אותו על החולצות. לאחר מכן עלו התלמידים על הבימה והציגו את החולצות בפני כל ביה"ס. הסלוגן הזוכה היה של כיתה ט' 4 "היה חכם, היה זהיר ואל תהיה נהג מהיר". הסלוגן יוצג על גבי האוטובוסים של המועצה האזורית. הכיתה זכתה בפרס – ערב בחמאם של צאליים.

בבי"ס כדורי הוקם מרכז

הפצה ניסויי – בכנס "חדשנות

בחינוך", שערך גף ניסויים ויזמות במשה"ח לאחרונה, סיפרה מנהלת ביה"ס ומרכז ההפצה כדורי, ד"ר מירה המאירי, על דרך החיים הרב תרבותית שפותחה בביה"ס במשך שש השנים שבהן הוא משתייך לגף ניסויים ויזמות. בכדורי פותח, בסיוע "מרשתות" (מנחות מטעם גף ניסוי), מודל של עבודה חינוכית, פדגוגית וארגונית ששמו "הפרח הרב תרבותי", המופעל בביה"ס. המודל מתבסס על שלושת מרכיבים; רגשי, התנהגותי והכרתי, ומתאר את הדרך בה מחנכים בכדורי לפיתוח גישה סובלנית ומכבדת בין התלמידים. לדברי

המאירי, הדבר אינו מובן מאליו כיוון שבמוסד מתחנכים 1,600 תלמידים מכל המגזרים בישראל; יהודים ותיקים ועולים, חילונים ושומרי מצוות, בני מיעוטים - נוצרים, מוסלמים, דרוזים וצ'רקסים. 300 מהתלמידים מתגוררים בפנימייה, ובהם 60 חניכים מתוכנית נעל"ה, שעלו בגפם מרוסיה, אוקראינה וצרפת. המאירי הדגישה, כי המודל שפותח בכדורי הינו בר יישום, כיוון שבכל ביה"ס קיימים תלמידים המביאים עימם שונות תרבותית, שמשפיעה על התנהגותם ותפקודם. בימים אלו מדפיסים במשה"ח את ספר הניסוי המתאר את התהליך אותו עבר ביה"ס כדורי בשנות הניסוי.

החל משנת הלימודים הנוכחית משמש כדורי גם כמרכז הפצה, ומנחה צוותי חינוך וניהול של מוסדות חינוך ברחבי הארץ במודל שפיתח. כך, למשל, הנחו חברי המרכז את הסטודנטים מהתוכנית לניהול בתי"ס במכללת אורנים בסדרת סדנאות לניהול ביה"ס בגישה רב תרבותית. ההנחה כללה התמודדות עם סוגיות הנוגעות לתפקידו של מנהל ביה"ס כמנהיג פתוח, המחנך לסובלנות וכבוד. בסיומן של הסדנאות ביקרו הסטודנטים בכדורי ונפגשו עם תלמידים ואנשי צוות. במרכז ההפצה גם לומדים מורים מהמחלקה להוראת המדעים בטכניון, רכזי תכניות לעולים וסטודנטים להוראה ממכללת אורנים.

איך אומרים בעברית
התאבדות

מכון שח"ק במכללת לוינסקי ואגודת ער"ן
מזמינים אתכם ליום עיון בנושא

התאבדויות בקרב בני נוער

יום העיון ייערך ביום חמישי, ג בניסן תשס"ז, 22 במרס 2007, בין השעות 13:30 ל-17:00 במכללת לוינסקי, רח' שושנה פרסיץ 15, ת"א

בתכנית:

- ברכות: ד"ר מרים מבורך, מכללת לוינסקי, וצילה נוימן, מנכ"לית ער"ן
- מרצים: פרופ' ישראל אורבך, אוניברסיטת בר אילן, כאב נפש והתאבדות מאבגרים
- ד"ר דוד גרין, שיו מאבגרים אלבדניים
- ד"ר גדי לובין, ראש מחלקת בריאות נפש בצה"ל, גכנית לאומית מאניסג האבבדוול
- בהמשך יתנהל רב שיח בהנחיית ד"ר דוד גרין בנושא: כאון של מיליט במניסג האבבדוול בקרב בני נוער
- משתתפים: ד"ר חגי חרמש, ד"ר גדי לובין, ד"ר עידו טל ויצחק גילת
- מנחה: פרופ' עירית קופפרברג, מנהלת מכון שח"ק

לפרטים והרשמה: אודליה שיגריס 03-6901617, מחיר למשתתף 30 ₪

■ **דו לאומי** – שני תיכונים בעכו, אורט דרסקי וביה"ס הכנסייתי טרה סנטה, משתתפים השנה בפרויקט כדורסל דו לאומי משותף. הפרויקט ממומן על ידי ארגון הספורט וארגון KENDA באיטליה. במסגרת הפרויקט הוקמו שתי קבוצות כדורסל מעורבות של תלמידים. הקבוצות מתאמנות ארבע פעמים בשבוע, באולם הספורט של אורט דרסקי, עם מאמן מאיטליה, ומשתתפות בתחרויות כדורסל בארץ. בחודש אפריל תצא נבחרת, ובה שבעה תלמידים מכל אחד משני בתי"ס, לתחרות כדורסל בעיר בארי שבאיטליה. לאחרונה התקיים באורט דרסקי ערב משותף לשני בתי"ס, בהשתתפות התלמידים שבפרויקט, הוריהם, מנהלי בתי"ס, המורים לספורט והמאמן האיטלקי, שאף כיבד את הנוכחים בפיצות שהכין.

■ **מסיבת סיום** – השמיניסטים של תיכון שרת בנצרת עלית יחגגו השנה לראשונה את מסיבת הסיום, הרבה לפני תום שנת הלימודים, בחודש אפריל. הסיבה לכך היא, שניסיון העבר הצביע על קושי של התלמידים למצוא זמן פנוי להשתתף בחזרות ובהכנות נוספות למסיבה בעיצומן של בחינות הבגרות, המתחילות בחודש מאי. השמיניסטים של התיכון, בעצה אחת עם המנהלת, מיכל טל, החליטו השנה להקדים תרופה לבעיה, ולקיים את המסיבה מיד לאחר חג הפסח. נושא המסיבה השנה יהיה סרטים ישראלים משנות ה-60; אסקימו לימון והלהקה.

מחוז חיפה

■ **החליטה להאריך** – הנהלת הריאלי בחיפה החליטה בשבוע שעבר להאריך את כהונתם של שני מנהלי סניפים של ביה"ס לתקופת כהונה נוספת; מנהלת סניף תיכון הדר למדעים ואומנויות, זהבית זליג, ומנהל סניף מטו"ס (ביה"ס היסודי למדע, טבע וסביבה) במרכז הכרמל, שאול עקביה. מהריאלי נמסר, כי שני המנהלים סיימו לאחרונה בהצלחה תקופת כהונה ראשונה בתפקידם.

עוד נמסר, כי מנהל החטיבה העליונה של סניף בית בירם, הודיע כי הוא מבקש שלא להמשיך בתפקידו מסיבות אישיות, ובקרוב יפורסם מכרז לתפקיד.

■ **פסג"ה** – בשנה הבאה יופעל במרכז פסג"ה בחדרה "בי"ס בוקר" למורים בשנת

שבתון. על כך מסרה מנהלת המרכז, הדר גפני, למנהל מחוז חיפה, אהרון זבידה, בעת סיור שערך החודש במקום. עוד נמסר, כי בין הנושאים שאותם ילמדו המורים בבי"ס הבוקר; לימודי מורשת בשיתוף עם מוזיאון יד ושם, שיכללו גם נסיעה לפולין, לימודי תעודה להנחיית קבוצות ואבחון דיסקטי. מרכז פסג"ה בחדרה אחראי לפיתוח המקצועי של כ-4,500 עובדי הוראה מחדרה והאזור. במרכז מתקיימות השנה 55 השתלמויות בנושאים; גיבוש תוכניות עבודה, גיוון דרכי הוראה, הובלת תהליכי שינוי ועוד.

תחום פעילות נוסף של פסג"ה חדרה הוא השתלמויות למנהלי בתי"ס. בין היתר הוקם במרכז לפני כחודשיים פורום להעצמת מנהלים חדשים (השני במחוז חיפה לאחר מרכז פסג"ה בקריית מוצקין), בהנחיית יועצת ארגונית.

■ **יום כיף** – 150 תלמידי כיתות ו' מקריית שמונה, כמחצית תלמידי כיתות ו' בעיר, השתתפו סמוך לפורים ביום כיף בחיפה. את התלמידים אירחו חבריהם מבתי"ס היסודיים דוד ילין ונתיב אליעזר כרמל. המפגש בין התלמידים משתי הערים כלל פעילויות חברה, משחק וריקוד והפנינג פורימי. אחר כך ביקרו האורחים בגן החיות בחיפה, שבו הודרכו על ידי מדריכי המכון הביולוגי בעיר. בהמשך היום, ביקרו התלמידים במוזיאון הלאומי למדע "הטכנודע". המחצית השנייה של תלמידי כיתות ו' מקריית שמונה תשתתף ביום כיף דומה השבוע. מעיריית חיפה נמסר, כי את הפעילות יזם מנכ"ל העירייה, שמואל גנץ.

מחוז מרכז

■ **גדול מדי** – שרת החינוך, יולי תמיר, סיירה בסוף החודש שעבר במוסדות חינוך ברחובות. תמיר ביקרה בקריית החינוך העל יסודית דה שליט, בתיכון אמ"ת ובפרויקט המנהיגות והפנאי לנוער "עירונוער". אל הסיור התלוו; ראש עיריית רחובות, שוקי פורר, מנהלת מחוז המרכז, סולי נתן, ומפקחי בתי"ס בעיר. במסגרת הביקור למדה השרה שהבעיה המטרידה ביותר כיום את מערכת החינוך העל יסודית ברחובות היא גודלן הרב מידי של שתי קריות החינוך העל יסודי, קציר ודה שליט, שכל אחת מהן מונה כאלפיים תלמידים ויותר. שרת החינוך ציינה, כי הגודל חסר התקדים של שני בתי"ס דורש טיפול, והבטיחה להקים צוות מקצועי שיכלול את מנהלת מחוז מרכז ונציגי הרשות,

יבחן דרכים לפתרון הבעיה ויגבש המלצות בנושא בתוך שלושה חודשים. "בי"ס של 2,200 תלמידים הוא גדול מדי. אנו צריכים לתת מענה ליכולת של ביה"ס לתפקד תוך מתן אינטימיות לתלמידים", הוסיפה שרת החינוך.

מחוז תל אביב

■ **מיכאל להורים** – ועד ההורים העירוני בחולון וביה"ס להורים של מרכז הרוחה החינוכית בעיר יזמו, זו השנה השנייה, קורס העצמה למנהיגות הורים של מיכאל. תחומי הלימוד בקורס הם; יוזמות והנעת צוותי עבודה, התמודדות עם שחיקה, מצבי לחץ ומשברים, מודל מיכאל לטיפול בבעיות משמעת ועוד. מפגש החשיפה לקורס התקיים בחודש שעבר במתנ"ס קליין, שבשכונת תל גיבורים.

■ **שבוע הנוער** – השבוע התקיים ברמת גן שבוע הנוער. במהלך השבוע נערכו אירועים שיזמו חברי מועצת הנוער העירונית, בשיתוף עם מחלקת הנוער באגף החינוך בעירייה. בין האירועים – "יום שלטון הנוער", שבמסגרתו החליפו תלמידים את נבחרי העירייה. כראש העיר כיהן לירן שרעבי, תלמיד כיתה י"ב מתיכון אורט אבין. כמו כן, כלל השבוע הצגות תיאטרון לנוער במחיר מוזל, בשיתוף עם בית צבי, הקרנת סרטים במחיר מוזל לתלמידים, ערב הוקרה למתנדבי הנוער עם הסטנדאפיסט שגיב פרידמן ועוד.

מחוז דרום

■ **פגישת היכרות** – מנהלת המחוז, עמירה חיים, והנהלת המחוז סיירו סמוך לפורים במועצה המקומית מצפה רמון. הביקור נפתח בפגישת היכרות ועבודה בלשכתה של ראש המועצה החדשה, פלורה שושן, שסקרה בפני האורחים את יעדי היישוב בתחום החינוך. משם המשיכו האורחים לביקור בגן הילדים הממלכתי-דתי סיני ובתיכון השלום. בתיכון הוצגה בפני מנהלת המחוז העשייה של מגמות האומנויות – מוסיקה, ציור, תיאטרון, מחול ואומנות פלסטית, ושל מגמת המדעים, שפועלת בביה"ס זו השנה הראשונה. בתום הביקור התקיימה ישיבת עבודה מסכמת, בה הועלו צרכים ייחודיים של מצפה רמון בתחום החינוך. בתום הישיבה הבטיחה חיים, כי המחוז יסייע בכל תוכנית חדשנית שתוצע לקידום החינוך ביישוב.